

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappen s 2

Hva skjer s 3

Pilegrimsvandring 2012 s 4-5

Skogvandring s 6-7

Kulturminnedagen 2012 s 9

Veinavn i Groruddalen s 10

Program FAMILIEDAG
på Bånkall s 11

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:

Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1-3

Kontortid:

Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924

AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane
Sigrun Opheim
Arvid A. Larsen

Styret:

Leder og ansv.red.:
Jan Arne Tangerud

Nestleder: May Grimdalen

Kasserer: Arvid A. Larsen

Sekretær: Sigrun Opheim

Styremedlemmer:

Guri E. Bramness
Anne Finhammer
Per Furuseth
Kristian Skaane

Varamedlemmer:

Gro Hoddevik
Berit Haugen

Produksjon:

Gjerholm Design

Fra Stabburstrappen

Langs Trondheimsveien ovenfor Grorud ligger det to viktige kulturminner. Det første en kommer til, er Sveiva Landhandleri. Den ligger der nyoppusset og fin. Interiøret er satt tilbake til en opprinnelig landhandel. Her er det et møterom som bl. a. Groruddalen Historielag har hatt styremøter i. Villaen inneholder alle moderne bekvemmeligheter. Her er det lagt inn dusj, toaletter og kjøkken. I annen etasje er det møblerte soverom.

Statens vegvesen kjøpte opprinnelig Sveiva Landhandleri for riving. Trondheimsveien skulle utvides med et kollektivfelt. Heldigvis hadde Statens vegvesen, Oslo, gjort en saksbe-handlingsfeil. Byantikvaren hadde ikke blitt kontaktet. Arbeidet ble stanset, og det endte med at kollektivfeltet ble flyttet over til den andre siden av Trondheimsveien. Dermed hadde Statens vegvesen, Oslo, blitt eier av en gammel landhandel som de ikke visste hva de skulle gjøre med.

Så kom årtusensskiftet. Hvert fylke skulle ruste opp et kulturminne langs en hovedvei. Da valgte Statens Veivesen, Oslo å ruste opp Sveiva Landhandleri. Det var dette som reddet butikken fra å råtne opp. Den er forhåpentligvis bevart for all fremtid. Noen meter lenger oppe ligger Gamle Rommen skole. Groruddalen Historielag gikk sammen med Stovner Hundeklubb, Rommen vel og bydel Stovner i en stiftelse for å redde skolen. I 10 år drev stiftelsen oppussingsarbeid. Skolestua ble satt tilbake i sin opprinnelige tilstand. Den gamle lærerleiligheten ble et forsamlingslokale. I annen etasje ble det innredet to hybler. Siden stiftelsen trakk seg tilbake, har lite skjedd med vedlikeholdet. I fjor sommer kom det opp et stillasjet for at skolen skulle males utvendig. I skrivende stund står stillasjet der fremdeles og lite skjer. Vi i Groruddalen Historielag håper at det lokale engasjementet ikke har vært forgjeves.

I pinsen ble jeg intervjuet av NRK om gamle Rommen skole. Jeg har i ettertid fått mange positive tilbakemeldinger. Dette viser hvor sterk gjennomslagskraft media har. Det er å håpe at TV-intervjuet vil få fortgang i vedlikeholdet av gamle Rommen skole. Det er en av de få skolene som er igjen fra den gang fastskoleloven kom i 1860.

Jan Arne Tangerud
Leder

Forside: Håvard Pedersen forteller om steinhjulet i Lillomarka. Foto: Torill Tangerud

GRORUDDALEN HISTORIELAG

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Søndag 26. august kl.11:00	Bånkall Gård	FAMILIEDAG med aktiviteter for alle. Følg med i Akers Avis Groruddalen.
Onsdag 5. september kl.17:00	Bjerke Travbane	Kulturminnedagen, Bjerke Travbanes historie.
Torsdag 6. september kl.18:00	Postkontorhjørnet, Økern Senter	Lokalhistorisk vandring på Økern. Guider: Bjørn Henry Syversen og Anne Fikkan. Vandring avsluttes på Johannesløkken.
Onsdag 26. september kl.18.00	Høybråten Kirke	Høybråten fra middelalder til nybyggertid. Vandring langs Bekkevollveien. Guide: Rolf Torbo
Torsdag 25. oktober kl.19.00	Furusetheimen	Lansering av årbok 2012 nr 25 i rekken.
Det tas forbehold om endringer i programmet! Følg med på nettsiden www.grohi.no		

“Lokalhistorie er spennende!”

Har du husket å betale kontingenten?

Pilegrimssuppe

Som så mange ganger før laget Groruddalen Historielag pilegrimssuppe på Nedre Fossum gård. Dette gjøres for å markere at pilegrimsleden går gjennom bydel Stovner og Groruddalen. Det krever stort mannskap for å klargjøre pilegrimssuppen. May Grimdalen titter fram over kjelene mens Gro Hoddevik og Anne Finhammer konsentrerer seg om oppdeling av fiskebollene. Per Furuset og Berit Haugen hjalp også til.

Pilegrimssuppe og lokalhistorisk vandring

Tradisjon tro arrangerte Groruddalen Historielag også i år pilegrimsvandring der fiskesuppe før start er fast post på programmet. Arrangementet er knyttet til Stovnerdagene og fant sted på Nedre Fossum gård søndag 10. juni.

I år var været ustabilt, slik at gudstjenes-

ten ble holdt inne i kultursalen. Bydels-gudstjenesten er et samarbeid mellom menighetene Fossum, Stovner og Høybråten.

På kjøkkenet til Stovner frivillighetssentral forberedte historielagsmedlemmer årets fiskesuppe. Nye kokker sto for suppen denne gang, men med en velp prøvd oppskrift, ble resultatet av godt gammelt merke.

Suppen ble servert ute etter gudstjenesten. Det var ca. 80 personer som forsynte seg av suppen som fikk mye ros.

Etterpå var det lokalhistorisk vandring langs Pilegrimsleden over Gjelleråsen. Ca. 15 interesserte personer var med på vandringen. Været var truende, men vi slapp unna regnbygene. Til tross for glatt føre kom alle velberget tilbake til Stovner. Det er alltid slik at jeg lærer noe av tilhørerne når jeg guider.

Denne gangen ble det påvist en spesiell rosesort på Berget ved skålgropene. Ved Gropaplassen ble det funnet frukttrær, noe som dokumenterer at her har det bodd mennesker.

Gro Hoddevik og
Jan Arne Tangerud

Husk å melde adresseforandring!

Kulturhistorisk Skogsvandring

Over 60 turgåere ble med på kulturhistorisk vandring i Lillomarka søndag 20. mai med Håvard Pedersen som guide.

Rester: Håvard Pedersen viser frem en del av en sengeramme som ligger igjen fra de gamle trehyttene som det krydde av i marka fram til midten av 60-tallet. Foto: Akers Avis Groruddalen

Den tre timer lange vandringen hadde til sammen åtte stopp med startpunkt i øvre enden av Årvollveien og avslutning ved isdammen. Leder Jan Arne Tangerud ønsket velkommen, og fortalte at planen i utgangspunktet var å ha med seg en geolog fra Geologisk museum på vandringen i tillegg. Geologen måtte melde pass da han måtte på et oppdrag i Chicago i siste liten.

Naturens mann

Skog- og oppsynsleder i Lillomarka Håvard Pedersen er født og oppvokst på Årvoll og har benyttet seg av skogen her i snart 60 år. Han begynte å jobbe i Oslo

kommune for 38 år siden. Pedersen er lommekjent i området, og en stor del av hans tid går med til å guide skoleklasser rundt i skogen.

Kastesteinen

Første stopp var kastesteinen ved Gamle Hadelandsveien. Pedersen opplyste om overtroen som fikk mange veifarende til å kaste en stein på den digre steinen for å be om hell og lykke på turen. Bakgrunnen for ønsket om hell og lykke var visstnok grunnet en beryktet vikinghøvding bosatt på Øvre Disen gård som ofte var ute på røvertokt på veien og ranet uskyldige forbipasserende.

Håvard Pedersen forteller levende om kastesteinen i Lillomarka. Foto: Torill Tangerud

Fra kastesteinen gikk vandringsen videre oppover naturstien gjennom en nesten trolsk eventyrskog før man passerte Storhaugbakken, og endte opp ved Ole Høilands hule og gjemmested.

Mestertyv

Stortyven Ole Høiland hadde et av sine mange skjulesteder i Lillomarka, og hulen ved Storhaug har fått navn etter forbryteren. Han ble arrestert hele tretten ganger, men var en ener i å rømme fra fengsler og kom seg alltid unna. Han klarte også som den eneste og bryte seg inn i hvelvet til Norges Bank. Gjennom syv tykke ståldører måtte han før han fikk stjålet med seg 64.000 spesidaler som i dag tilsvarer 13 millioner kroner.

Uteligger

Pedersen fortalte også om de mange uteliggerne som bodde i enkle små hytter i marka. Hyttene var til dels laget av stein eller tre, og hadde blikktak. På vandringsen viste han frem en del av en gammel

sengeramme som ligger igjen fra en av hyttene. - Etter krigen var det mangel på boliger, og familier og ektepar ble prioritert først. Det førte til at mange enslige sto uten noe sted å bo, sa han. Etter et fylleslagsmål i 1964 besluttet kommunen å brenne ned alle hyttene.

Økt historisk interesse

Det imponerende oppmøtet vitner om at det er en entusiasme og nysgjerrighet rundt markas historie. Pedersen sier han tror at interessen har økt. - Jeg tror det har noe med identitet å gjøre. Etter krigen fokuserte man på å bygge opp samfunnet igjen, og man så nesten bare fremover. Når velferden kom på plass tror jeg at folk ble mer opptatt av røtter og en økt bevissthet på å ta vare på det historiske. - Det var utrolig hyggelig at det kom så mange i dag, sier Pedersen fornøyd.

Skrevet av: Cecilie S. Olsen,
Akers Avis Groruddalen.

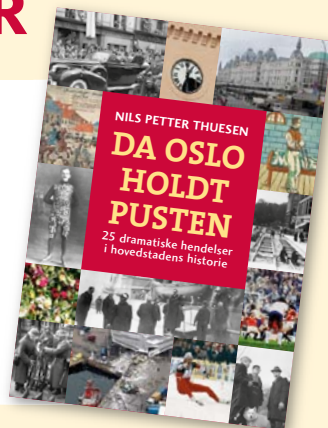
Redigert av: Kristian Skaane

NYE SPENNENDE HISTORIEBØKER

NILS PETTER THUESEN

DA OSLO HOLDT PUSTEN

Les om 25 dramatiske hendelser i Oslos historie. Boken er på 256 sider og er gjennom-illustrert i farger – med mange flotte bilder.

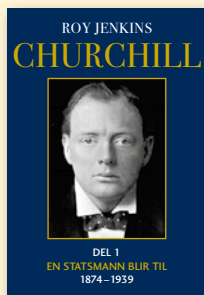

EN GEDIGEN GAVE TIL JUBILANTER

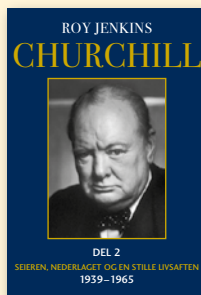
«På lesefest med Churchill!»

GURI HJELTNES I DAGENS NÆRINGS LIV

VÆR OPPDATERT
FORAN ÅRETS
VALG I USA!

ROY JENKINS
CHURCHILL
Del 1
1874-1939

ROY JENKINS
CHURCHILL
Del 2
1939-1965

OLE O. MOEN
DET HVITE HUS

**TENK PÅ DITT NÆRMILJØ: KJØP BØKENE
HOS DIN LOKALE BOKHANDEL!**

**HISTORIE
& KULTUR**

I den anledning inviterer Groruddalen historielag til foredrag med direktør Arnliot Heltberg; Bjerke - fra gård til travbane. En møteplass gjennom flere generasjoner.

Oppmøte Bjerkebanen, Cafe Scott'n kl. 16:45 onsdag 5. september
Foredraget starter kl. 17:00

Bjerke Travbane er hovedarena for trav i Norge. Banen ble åpnet 24. juni 1928, og var den første travbanen som kunne tilby totalisatorspill på hest. Stortinget åpnet for denne spillomuligheten i 1927. Travbanen eies av Det Norske Travsel-skap (grunnlagt 1875) Bjerkebanen er ikke bare landets største travbane. Det er også en arena der pulsen, opplevelsene og engasjementet blir satt i høysetet.

(Sakset fra deres hjemmeside)

**Det er også anledning til å overvære løp etter foredraget.
Første løp starter 18:30**

Veinavn i Groruddalen

Fortsatt er AkersDølen på Ellingsrud. Denne gang **Henrik Sørensen vei**, en blindvei fra Per Kroghs vei. Navn i 1969 etter maleren Henrik Sørensen.

Kunsteren Henrik Ingvar Sørensen ble født i Värmland 12. februar 1882 og døde i Oslo 24. februar 1962.

På kulturnett.no blir hans ar-

beider karakterisert slik: Romantisk fantasi, religiøse malerier, dystre ekspresjonistiske malerier og naturskildringer, særlig fra Telemark.

I tillegg nevnes Sørensen som portrettmaler og illustratør. Han deltok også i utsmyknin-gen av Oslo rådhus med fondveggdekorasjonen Arbeid, administrasjon og fest (1950). I 1973 ble det innviet et Henrik Sørensen museum, Holmsbu billedgalleri i Holmsbu. En samling av Sørensens bilder finnes også på Lillestrøm videregående skole.

Kilder:

- Norsk biografleksikon
- Oslo byleksikon
- www.kulturnett.no

Arne

GRASROTANDELEN

I 2011 fikk vi inn kr. 4.682,-. Blir du med i år?

Ta med denne strekkoden til din nærmeste tippekiosk for å støtte Historielaget

Familedag med aktiviteter på Bånkall Gård Søndag 26. august.

Bånkalldagene 2010 - Foto: Akers Avis Groruddalen.

- Kl 11:00 Flaggheising m. trompetfanfare
- Ca kl 11:05 Åpning v. Jack Grimsrud

Fra ca 11:30 og ut dagen vil det bli:

- Musikk fra Grorud ungdomskorps
- Foredrag om Bånkall Gårds historie v. Arnfinn Bondkall
- Dart konkurranse v. Akers Avis Groruddalen
- Runderidning for barna
- Hesteskokast, styler, sprettert og ansiktsmaling for barna
- Konsert m. Groruddalen arbeiderkor
- Konsert m. Celine Grønvold
- Konsert m. Rokaia Elise Nilsen
- Foredrag m. Thor Gotaas

Dagens hovedartist Arne Garvang.

På slutten av dagen blir det finale i hesteskokast og granittsteinkast.

Velkommen til en hyggelig familedag på Bånkall Gård.

Tidspunkter vil bli nærmere annonsert i Akers Avis Groruddalen og på www.grohi.no

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bestillingsskjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.

Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

Pris per bok kr. 120,-. Årbok 1985 og 1987 kr. 100,-.

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

☐ Årbok 1985	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2009
☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1996	☐ Årbok 2003	☐ Årbok 2010
☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1997 (utsolgt)	☐ Årbok 2004	☐ Årbok 2011
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 2005	
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1999	☐ Årbok 2006	
☐ Årbok 1993	☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2007	
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2008	

Jeg ønsker:

- ☐ Å bli medlem - kontingent kun kr 100,- per år
- ☐ Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- ☐ "Vandring på Grorud" 2. utgave kr 100,-
- ☐ Groruddalen Kulturminneatlas kr 75,-
- ☐ En tysklandsfange forteller kr 100,-

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

(Sted/dato)

(Underskrift)